

18.6.2021

VN/15540/2021

VN/15540/2021-STM-1

Kunnille ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymille, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle sekä muille jakelussa mainituille,

Koronatodistusten antaminen terveydenhuollosta

EU:n koronatodistus tulee saataville Omakanta-palveluun

EU-asetus EU:n digitaalisesta covid-todistuksesta tulee voimaan 1.7.2021¹. Asetuksen tavoitteena on edistää turvallista ja terveellistä vapaata liikkuvuutta EU-alueella. EU:n koronatodistus sisältää todistukset annetuista rokotuksista, laboratoriotutkimuksien tuloksista sekä sairastetusta koronavirustaudista. Asetuksessa määritellään tiedot, joita kussakin todistuksessa tulee olla, sekä varmenne, jolla todistusten oikeellisuus voidaan digitaalisesti tarkistaa. Todistuksen voi esittää mobiililaitteen näytöltä tai paperille tulostettuna.

Suomessa EU:n koronatodistukset tulevat saataville Omakanta-palveluun. Jotta todistusten antaminen Omakanta-palvelun kautta olisi mahdollista, sosiaali- ja terveysministeriö (STM) antoi asetuksen (416/2021), joka tuli voimaan 25.5.2021². Omakanta-palvelun kansallinen koronarokotustodistus otettiin asetuksen nojalla käyttöön 26.5.2021. Kansallisen koronarokotustodistuksen tilalle tulee 22.6.2021 alkaen EU:n yhteinen koronarokotustodistus ja muut EU:n koronatodistukset valmistuvat Omakanta-palveluun heinäkuussa.

Omakanta-palvelun kansallinen rokotustodistus sekä EU:n yhteinen koronatodistus ovat suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä.

Omakanta-palvelun koronatodistus voidaan tulostaa ja antaa terveydenhuollosta

Vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1105/2020) mukaan rokotetulle on tarvittaessa annettava todistus annetusta rokotuksesta. EU-asetuksen mukaan henkilöllä on oikeus saada todistus sähköisenä tai paperilla. Lähtökohtaisesti jokainen näyttää tai tulostaa koronatodistuksen Omakanta-palvelusta itse. Lisäksi toisen henkilön voi valtuuttaa käyttämään Omakantaa omasta puolestaan.

Henkilöt, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää Omakanta-palvelua tai valtuuttaa toista henkilöä käyttämään sitä puolestaan, saavat todistuksen terveydenhuollosta. Tällaisia henkilöitä ovat mm. henkilöt, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa. Terveydenhuollossa EU-koronatodistus tulostetaan potilastietojärjestelmästä, joka hakee todistuksen tiedot Kanta-palvelusta. Tulostaminen voidaan tehdä asiakkaille, joilla ei ole mahdollisuutta saada todistusta Omakanta-palvelusta. Terveydenhuollon yksiköiden tulee ensisijaisesti varmistaa, että rajapinta potilastietojärjestelmän ja Kanta-palvelun välillä tulostettavan EU-koronatodistuksen hakemiseen on toiminnassa ja, että todistus pystytään tulostamaan käytössä olevasta potilastietojärjestelmästä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

295 163 415
358 295 163 415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) valmistelee terveydenhuollolle erillistä ja väliaikaista kansallista tulostus- ja kirjaamispalvelua, jonka avulla todistus voitaisiin tarvittaessa tulostaa asiakkaalle, mikäli potilastietojärjestelmä ei vielä tue Kanta-palvelun rajapinnan kautta tapahtuvaa todistuksen hakua. Tämä kansallinen tulostus- ja kirjaamispalvelu tarjotaan maksutta sitä tarvitseville julkisille terveydenhuollon toimijoille siten, että kunta tai kuntayhtymä voi saada käyttöoikeuden palveluun. Kansallinen tulostus- ja kirjaamispalvelu otetaan käyttöön heinäkuussa. Edeltävästi terveydenhuollon toimijat voivat hyödyntää rokotustodistuksen myöntämisessä mallipohjaa, joka on saatavilla THL:n aineistopankista³. Mallipohjan avulla laadittu todistus ei ole EU-koronatodistus.

EU:n koronatodistukset ovat maksuttomia

Omakanta-palvelun kansallinen koronarokotustodistus on maksuton. Sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee, että kunnat ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuussa olevat kuntayhtymät eivät peri maksuja kirjoittamisesta koronarokotustodistuksista henkilöiltä, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa tai mahdollisuutta päästä Omakanta-palveluun tai muutoin esittää tai tulostaa todistusta itse Omakanta-palvelusta. EU-asetuksen mukaan EU:n koronatodistuksen tulee olla kansalaisille maksuton. EU:n asetuksen voimaantulon jälkeen 1.7.2021 alkaen ei EU:n koronatodistuksista voida periä maksua. Asetuksen mukaan terveydenhuolto voisi kuitenkin periä todistuksen antamisesta poikkeuksellisesti kohtuullisen maksun, jos henkilö hukkaa todistuksen toistuvasti.

Suomesta ulkomaille matkustavien covid-19-testeistä voidaan periä maksu

Kansallisen covid-19-testausstrategian mukaan Suomesta ulkomaille suuntautuvan matkustamisen vuoksi tehtävät covid-19-testit toteutetaan yksityisellä sektorilla⁴. Kela ei korvaa matkustamisen mahdollistamiseksi yksityisessä terveydenhuollossa tehtyjä koronatestejä. Kela korvaa sairausvakuutuslain mukaisesti ainoastaan oireisille henkilöille sekä THL:n ohjeistuksen mukaisissa altistumistilanteissa myös oireettomille henkilöille lääkärimääräyksestä tehdyt koronatestit.

EU-asetuksen mukaan EU:n koronatodistuksen myöntämiseen liittyvistä palveluista – kuten covid-19-testistä – voidaan periä maksu. Testien tulisi olla helposti saatavilla sekä edullisia. EU-asetuksen velvoitteet eivät suoraan ulotu yksityisiin terveystalouksien antajiin. STM suosittelee, että yksityiset terveystalouksien antajat huomioivat EU-asetuksen (matkailijoiden testien edullisuus sekä koronatodistuksen maksuttomuus) hinnoittelussaan. Viime kädessä maksuttoman todistuksen saa julkisesta terveydenhuollosta.

Kansainvälisen terveyssäännösten (International Health Regulations, IHR⁵) artiklan 40 mukaan yleisvaarallisten tartuntatautiin tutkimuksen tulee olla maahan saapuville matkustajille maksutonta, mutta maasta poistuvien kohdistuvista toimenpiteistä voidaan periä maksu.

Suomeen saapuvien henkilöiden, joilla on Suomessa kotikunta tai kotikuntaan rinnastuva oikeus käyttää julkisen terveydenhuollon palveluja Suomessa, covid-19-testaus on maksutonta perustuen lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992). Lisäksi Suomeen saapuvien matkustajien covid-19-testaus on maksutonta kansainvälisen terveyssäännösten nojalla. Sosiaali- ja terveysministeriö on aiemmin suosittelut, että kunnat eivät peri maksua covid-19-testeistä myöskään henkilöiltä, joilla epäillään tartuntaa ja joilla ei ole Suomessa kotikuntaa⁶.

Kustannusten korvaaminen kunnille ja kuntayhtymille

Hallitus on sitoutunut korvaamaan covid-19 epidemiaan ja rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuteen liittyvät välittömät kustannukset kunnille ja/tai sairaanhoitopiireille niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät.

Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuussa olevat toimijat saavat tarvittaessa käyttöönsä THL:n valmisteleman tulostus- ja kirjaamispalvelun maksutta. Kunta tai kuntayhtymä voi halutessaan pyytää palvelun käyttöoikeutta järjestämisvastuullaan olevien ulkoistamiensa palveluiden osalta yksityiselle palveluntuottajalle. Yksityisille palveluntuottajille selvitetään mahdollisuutta saada käyttöoikeus kansalliseen tulostus- ja kirjaamispalveluun.

Omakanta-palvelun koronatodistusten antamisesta kunnille ja kuntayhtymille aiheutuviin kustannuksiin ei kohdenneta erillistä avustusta tai muuta rahoitusta. Kunnille koronasta aiheutuvia kustannuksia kompensoidaan osaltaan valtionosuuskorotuksien kautta. Kuntien valtionosuuksia on korotettu vuonna 2021 yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Lisäksi kuntien välittömiä covid-19-kustannuksia tullaan kompensoimaan laajan valtionavustuskokonaisuuden kautta. Tässä

kokonaisuudessa avustus tullaan myöntämään laskennallisin perustein. Koronatodistusten antamisesta aiheutuvia kustannuksia ei kokonaisuudessa huomioida erillisenä eränä.

Lisätietoja

Marjo Kekki, erityisasiantuntija (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista)
Outi Äyräs-Blumberg, hallitussihteeri (EU-asetus digitaalisista covid-todistuksista)
Paula Tiittala, ylilääkäri (tartuntatautien torjunta)

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Ylilääkäri

Paula Tiittala

Liitteet

Jakelu

Kunnat
Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät (yhteistoiminta-alueet)
Sairaanhoitopiirit
Ahvenanmaan maakunta
Attendo Oy
Pihlajalinna Oyj
Suomen Terveystalo Oy
Mehiläinen Oy
Lääkärikeskus Aava Oy

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Pekonen
Perhe- ja peruspalveluministeri Kiuru
Valtiosihteeri Mäkipää
Valtiosihteeri Ruuth
Valtioneuvoston kanslia
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Kansaneläkelaitos
Aluehallintovirastot
Valvira
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Hyvinvointiala HALI ry

¹ Euroopan komissio. Covid-19: Digitaaliset vihreät todistukset: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_fi

² STM:n tiedote asiakastietolakia tarkentavan asetuksen (416/2021) voimaantulosta 25.5.2021: <https://stm.fi/-/jatkossa-koronatodistukset-saa-omakannasta-asiakastietolakia-tarkentava-asetus-voimaan>

³ THL Aineistopankki: <https://aineistopankki.thl.fi//BTGF2F5JcF9>

⁴ STM. Päivitetty kansallinen Covid-19-testausstrategia (10.2.2021): <https://stm.fi/koronaviruksen-testausstrategia>

⁵ WHO. International Health Regulations: https://www.who.int/health-topics/international-health-regulations#tab=tab_1

⁶ STM kuntainfo 26.8.2020: <https://stm.fi/-/yhdenvertainen-koronatestiin-paasy-turvataan-myos-kotikunnattomille-henkilöille>